

Perspektivy správního trestání

Úvod

Následující úvahy předznamenávají slova, která Helena Prášková napsala před více než deseti lety: „Ani sebelepší obecná část a procesní ustanovení obsažené v novém přestupkovém zákoně nemohou odstranit dlouhotrvající teoretické a aplikační problémy spojené s dnešní podobou zvláštní části.“¹⁾ Jsou to zlatá slova.

Lze obrazně dodat, že obecná část je nástavbou úpravy konkrétních skutkových podstat přestupků. Představíme-li si rekodifikaci přestupkového práva jako rekonstrukci domu, položme si otázku: je lepší dostavět patro ve smyslu honosné obecné úpravy, či přestavět a rozšířit přízemí, což je možná méně elegantní, ale komfortnější řešení?

Regulatorní past

Stávající úprava přestupků je kombinací rekodifikace obecné části a dekodifikace zvláštní části. Jak trefně napsal Jan Bárta, dekodifikace byla procesem programovým a záměrným.²⁾ Tomáš Richter ve Stanovisku komise pro hodnocení dopadů regulace neopomněl v této souvislosti připomenout, že dekodifikovaný systém předpisů trestní povahy vytváří na straně subjektů regulace větší náklady (větší právní nejistotu), než systém kodifikovaný.³⁾

Výraz dekodifikace je víceznačný, nadto vzbuzuje pochybnosti o promyšlenosti legislativních změn. Samotné rozdělení přestupkové materie na obecnou a zvláštní část je dědictvím kodifikačních snah a evokuje strukturu trestních kodexů. Obecná a zvláštní část by měly být souladné. Pokud by zvláštní část přestupkového práva v návaznosti na úpravu konkrétních skutkových podstat přestupků obsahovala mnoho ustanovení, která modifikují režim obecné části, začala by zvláštní část žít vlastním způsobem a odpoutala by se od unifikačního a systematizujícího trendu regulace.

Záměr vytvořit jednotnou úpravu pro správní trestání (s výjimkou ukládání donucovacích pokut a sankcionování disciplinárních, pořádkových a platebních deliktů) se střetl s různorodými projevy přeregulovanosti veřejné správy.

^{*)} Autor působí na katedře správního práva a správní vědy Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

¹⁾ PRÁŠKOVÁ, H. Nový zákon o přestupcích a zvláštní část trestního práva správního. In *Správní právo*, 2014, roč. XLVII, č. 1-2, str. 88, ISSN 0139-6005.

²⁾ BÁRTA, J. Platné přestupkové právo hmotné. In *Správní právo*, 2017, roč. L, č. 6, str. 331, ISSN 0139-6005.

³⁾ Legislativní rada vlády ČR. *Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace k návrhu Věcného záměru zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Č.j.: 51/13/REV1. Dostupné na: <https://ria.vlada.cz/wp-content/uploads/51_13_REV_vecny-zamer-prestupky.pdf> [citováno 10. 11. 2025].

Explodovalo několik legislativních směrů a začaly se regulovat skutečnosti do té doby nedotčené či upravené jen fragmentárně. Jak napsal Jan Musil, i českou legislativu zasáhl v druhé polovině minulého století mezinárodní trend dekriminalizace, který zmnožil množství správních deliktů, avšak koncem osmdesátých let nastal v tomto směřování obrat.⁴⁾ Nelze proto pohlížet ani na vývoj našeho přestupkového práva izolovaně. Patrná je i souvislost s harmonizací trestání, která se spojuje s přistoupením k Evropské unii. Vždyť právě v devadesátých letech se v judikatuře a poté i v legislativě prosazuje požadavek, aby sankce ukládané při porušení evropského či evropeizovaného práva byly vždy účinné, přiměřené a odrazující. Přes veškeré námitky se tak stále setkáváme s blanketně nebo paušálně vymezenými skutkovými podstatami přestupků, aby se sankční příležitosti nepromarnily.

V éře počítačové inteligence není obtížné zmapovat míru zatíženosti správních předpisů sankčními ustanoveními. Záchytným bodem zůstává struktura sankčních paragrafů v jednotlivých zákonech, byť jde o značně nesourodý soubor – od zdařilého vyjádření typových znaků až po mechanické přiřazení sankcí k jednotlivým ustanovením. Mnohem obtížnější je zjistit, které sankcionování je ve správní praxi realizováno, a které zůstává jen na papíře. Přitom sotva lze přisvědčit názoru, že hrozba sankcí má sama o sobě takovou sílu, že eliminuje neodpovědné chování. Stejně tak lze pochybovat o smyslu ustanovení, jejichž dodržování není kontrolováno.

Míra kriminality v České republice má za posledních 30 let klesající tendenci.⁵⁾ Podobné tvrzení, které by se týkalo přestupkovosti, uvést nelze, protože spolehlivá statistika neexistuje. Zatímco u celkové kriminality se pohybujeme v posledních letech pod úrovní 200 000 evidovaných skutků ročně, obdobný počet celkové přestupkovosti se dotýká řádu milionů skutků. Počty osob odsouzených za trestnou činnost se pohybují na hranici 50 000 ročně. Počet pravomocných rozhodnutí o uznání obviněného vinným ze spáchání přestupku překračuje hranici 1,5 milionu ročně.

Ve vedení statistik o kriminalitě se v mnohém, bez ohledu na historické zvraty, kontinuálně pokračuje.⁶⁾ U statistik o přestupkovosti bychom takovouto kontinuitu museli nově založit. A nejspíš si jist, zda se tak v dohlednu stane.

V letech 2018, 2019 a 2020 byly zpracovávány přehledy přestupků v návaznosti na přijetí nové právní úpravy. Vznikl tak v našich podmínkách ojedinělý datový soubor. V červnu 2023 byla zveřejněna analýza vybraných údajů z tohoto souboru, která poskytuje opěrný bod k úvahám o efektivnosti právní úpravy.⁷⁾

⁴⁾ MUSIL, J. Teoretická a ústavní východiska správního trestání. In *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, 2010, roč. LVI, č. 1, str. 56, ISSN 0323-0619.

⁵⁾ Srov. Český statistický úřad. *Kriminalita 2024*. Praha 2025, str. 9. Dostupné na: <<https://csu.gov.cz/docs/107508/b7753efe-d0e3-39cc-44bc-c05e6df204a3/08000925.pdf?version=1.2>> [citováno 10. 11. 2025].

⁶⁾ Srov. MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci: Praha, 2011. str. 14, ISBN 978-80-7338-110-3.

⁷⁾ Ministerstvo vnitra. *Analýza vybraných údajů získaných z přehledu přestupků 2018-2020*. Dostupné na: <<https://mv.gov.cz/clanek/metodicke-pomucky-pro-tvorbu-pravni-upravy-prestupku.aspx>> [citováno 10. 11. 2025].

Je ovšem třeba data extrapolovat a zejména je spojit s daty týkajícími se vývoje legislativy.

Skutkových podstat přestupků je nyní odhadem zhruba 10 000. Zajímá-li nás průměrný stav, najdeme ve správním zákoně 30 až 40 skutkových podstat přestupků. Výjimečně se však vyšplhá počet skutkových podstat přestupků v určitém zákoně až na 300. Dekodifikace zvláštní části vedla k podstatnému zvýšení počtu skutkových podstat tím, že jako přestupky byly kvalifikovány delikty právnických osob a podnikajících osob. Regulatorní pastí se stalo nejen to, že jsme pod jednotný pojem přestupek zařadili velké množství skutků vymezených často jen nepřesně nebo pomocí odkazu na jiné předpisy (nejen zákony, ale i podzákonné předpisy, včetně místních vyhlášek a nařízení, nehledě již k masivu práva Evropské unie). V logice regulace přetrvává i neujasněnost vztahu dispozice a sankce normy. Ne každá povinnost, která je sankcionována přestupkovým právem, je k tomu vhodná. Vynucení v přestupkovém režimu je však v mnoha případech přesto nastaveno.

Reflexe dopravních přestupků

S porušováním povinností v oblasti silničního provozu má přímou nebo nepřímou zkušenost snad každý. Podle statistiky z roku 2024 překročil počet přestupků evidovaných obecní policií počet tři a půl milionu.⁸⁾ Je to na první pohled mimořádně mnoho, což by mohlo svědčit o vysokém nepořádku. Při bližším ohledání zjistíme, že asi milion evidovaných podezření ze spáchání přestupků se týká placeného zónového parkování v Praze, tedy způsobu zvláštního užívání pozemních komunikací předurčeného značně proměnlivou místní regulací v území, kde je počet vozidel a počet parkovacích míst v naprosté nerovnováze. I když snížíme celkovou sumu evidovaných přestupků o pražskou anomálii, stále platí, že velká většina z nich se týká zákona o silničním provozu. Zhruba 600 000 těchto přestupků bylo v roce 2024 vyřešeno příkazem na místě, dalších zhruba 1 800 000 podezření bylo oznámeno příslušnému správnímu orgánu, ale velký počet věcí bylo možné vzhledem k specifické právní úpravě odložit, pokud provozovatel vozidla na výzvu správního orgánu uhradil pokutu.

Aplikace zákona o silničním provozu je produktivní i v oblasti přestupků řešených Policií ČR, neboť více než dvě třetiny agendy se týká skutkových podstat upravených tímto zákonem. Činnost státní a obecní policie se v této oblasti do značné části překrývá. Ve zmiňované analýze z přehledu přestupků v letech 2018-2020 se to promítá do počtu pokut uložených za tři roky podle tohoto zákona, jichž bylo více než 4 a půl milionu. Srovnáme-li toto číslo s odpovídajícím počtem podnětů k zahájení řízení, zjistíme, že takovýchto podnětů bylo ve zkoumaném období zhruba o milion více. Je jasné, že obecní i státní policie je hlavním producentem těchto podnětů, pokud sama přestupky neprojedná příkazem na místě. Lze odhadnout, že Policie ČR příkazem na místě vyřešila v letech 2018-2020 zhruba 800 000 předmětných přestupků, zatímco obecní policie takto uložila více než dvojnásobný počet pokut.

⁸⁾ Data o činnosti obecních policií za rok 2024. Dostupné na: <<https://mv.gov.cz/clanek/obecni-police-652273.aspx>> [citováno 10. 11. 2025].

Aplikace zákona o silničním provozu je typem sankční regulace, která se vyznačuje zároveň kazuističností i vágností. Přehled přestupků za rok 2020 analyzoval v tomto zákoně 47 skutkových podstat. U šestnácti skutkových podstat počet pravomocných rozhodnutí o uznání obviněného vinným ze spáchání předmětného přestupku nepřesáhl počtu sta. Naproti četnost takovýchto rozhodnutí u tří skutkových podstat se pohybuje v řádu statisíců. To vyvolává pochyby o tom, zda dokáže zákonodárce skutek abstraktně popsat. V úvahu je třeba vzít i rozdíl mezi vymezením povinnosti a formulací skutkové podstaty.

Nabízí se příklad ke srovnání. *Kodeks wykroczeń* v Polsku od roku 2021 sankcionuje osobu, která na cestě pro pěší používá jízdní kola, elektrické koloběžky či tzv. osobní prostředky (např. skateboardy) a nepohybuje se rychlostí blízkou rychlosti chodce nebo nedává chodci přednost.⁹⁾ Slovenský *Zákon o cestnej premávke* při své nedávné novelizaci (zákon č. 315/2025 Z. z) definoval, že rychlost chůze nepřevyšuje 6 km/h, přičemž „osoba, ktorá sa pohybuje po chodníku na lyžiach, korčuliach, kolobežke, skejtborde alebo na obdobnom športovom vybavení, smie používať pravú stranu chodníka, pričom nesmie ohroziť ani obmedziť ostatné osoby používajúce chodník a nesmie prekročiť rýchlosť chôdze“. Pokud zákon nebo dopravní značka dovolují cyklistům používat chodník cyklistům, musí dodržovat rychlost chůze. Porušení povinnosti lze sankcionovat pokutou do 100 eur ve smyslu zbytkové klauzule vymezujícím skutkovou podstavu přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, jak stanoví *Zákon o priestupkoch*. Podle platné české úpravy platí, že jiní účastníci provozu, než jsou chodci, nesmějí chodníku nebo stezky pro chodce užívat, pokud není stanovena výjimka. Je-li povolen vjezd na chodník nebo stezku pro chodce, řidič nemotorového vozidla může jet rychlostí nejvýše 20 km/h, přitom musí dbát zvýšené ohleduplnosti vůči chodcům, které nesmí ohrozit. Chodci však musí umožnit vozidlům jízdu. Výši pokuty za porušení těchto povinností stanoví přímo *zákon o silničním provozu*. K představě o abstraktním vymezení skutkové podstaty ochrany opěšalých osob má zřejmě nejbližší polské řešení, byť používá pro vymezení rychlosti neurčitý pojem. V slovenském případě zaujala pozornost pevná definice rychlosti chůze, která byla promítnuta do několika ustanovení s následujícím odůvodněním: „Zavedenie tejto definície bude mať praktický význam aj pri dokazovaní porušení pravidiel zo strany cyklistov a používateľov iných dopravných prostriedkov na chodníkoch, najmä v prípadoch, keď je potrebné objektívne určiť, či došlo k prekročeniu primeranej rýchlosti pohybu v priestore určenom primárne pre chodcov“.¹⁰⁾ České řešení vychází z rozlišení řidičů a chodců, přičemž rychlost jízdy na chodníku omezuje jen řidičům. Jak slovenská, tak česká sankční úprava trpí kazuističností způsobenou velice detailní úpravou.

Jak ukazuje polský příklad, je možné znaky skutků vyjádřit samostatně a relativně nezávisle na tom, co říká speciální zákon. Lze namítnout, že v Polsku se přestupky projednávají soudně a trestní soudci jsou navyklí pracovat s obecněji

⁹⁾ Zákon je dostupný na: <<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20250000734>> [citováno 10. 11. 2025].

¹⁰⁾ Důvodová zpráva k novele je dostupná na: <<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=569614>> [citováno 10. 11. 2025].

formulovanými skutkovými podstatami. Nicméně statistické údaje dokládají, že konkrétní přestupky, který uvádíme, v praxi soudně projednáván není, protože je řešen udělením blokové pokuty a není předáván k soudnímu řízení. Ostatně polské přestupkové právo je kodifikováno jen zčásti, protože skutkové podstaty přestupků najdeme i zhruba ve 150 zvláštních zákonech.¹¹⁾ Setkáváme se tedy spíše se snahou zákonodárce zařadit do zvláštní části přestupkového zákona skutkové podstaty přestupků, které jsou páčány nejčastěji. Naproti tomu osamostatnění segmentu bezpečnosti a pořádku v dopravě ve zvláštním zákoně může být rozumné v tom, že úprava není rozdělena do více předpisů a je přehlednější, pokud tomu nebrání snaha o příliš podrobnou a všezahrnující regulaci.

Dekriminalizace

Behaviorální přístupy k trestání vycházejí z intuice spravedlnosti, která je součástí univerzální lidské přirozenosti.¹²⁾ Je tento přístup využit i pro správní trestání? Jak poznamenal Vladimír Mikule, „veřejnoprávní sankce se ukládají nejenom za porušení povinností ze sféry práva veřejného, ale i za porušení povinností ze sféry práva soukromého... Skutkové podstaty správních deliktů by však neměly být formulovány tak, aby teprve jimi byly určité povinnosti zakládány.“¹³⁾ Trestání se v minulosti dlouho pohybovalo v intuitivně přijatelných mezích. Ohlédneme-li se do minulosti, lze původ správních deliktů ukládaných za porušení veřejnoprávních i soukromoprávních povinností najít v policejních řádech přijímaných v 15. až 18. století. Bylo by možná lépe hovořit o politických spíše než o policejních řádech. Policie je totiž v dobovém kontextu chápána jako inkluzivní koncept, který se dotýká prakticky všech aspektů každodenního veřejného života. Odkazují v tomto ohledu na argumentaci, kterou shromáždila historička Annemieke Romein.¹⁴⁾

Politické řády dlouho neměly za cíl proměnit společnost, a proto kladly důraz na běžný provoz věcí veřejných a ohrazovaly se proti přirozeným nepořádkům. Jako příklad lze uvést patenty císaře Rudolfa II., který v mnoha směrech konkurovaly městským právům. Císař obsáhle vypočítával skutky představující obecné nebezpečí, tedy materii veřejnoprávní, ale zaměřil se například i na to, „jak se řemeslníci, handléri a obchodníci i jeden každý jiný v prodávách a kupování všelijakých věcí, i v placení čeledi nádenní v témž království Českém chovati má“.¹⁵⁾ Skutkům nebezpečným a nepořádným mělo čelit příslušné „právo“ nebo „vrchnost“, tedy úřední autorita, již bylo uloženo trestat podle způsobu provinění a povahy provinilé osoby. Obsah zeměpanských patentů, nařízení či instrukcí,

¹¹⁾ Srov. RADECKI, W. - DANECKA, D. Příprava reformy přestupkového práva v Polsku. In *Správní právo*, 2020, roč. LIII, č. 1, str. 51, ISSN 0139-6005.

¹²⁾ Srov. SZNYCER, D., PATRICK, C. The origins of criminal law. In *Nature Human Behaviour*, 2020, roč. IV, č. 5, str. 506–516. ISSN 2397-3374.

¹³⁾ MIKULE, V. Poznámky k českému trestnímu právu správnímu. In J. Musil a M. Vanduchová (eds), *Pocta prof. JUDr. Otovi Novotnému k 70. narozeninám*. Codex: Praha, 1998. str. 74, ISBN 80-85963-68-X.

¹⁴⁾ ROMEIN, C. A. Early modern state formation or gute Policey? The good order of the community. In *The Seventeenth Century*, 2022, roč. XXXVII, č. 6, str. 1031–1056, ISSN 0268-117X.

¹⁵⁾ Digitální knihovna „České sněmy“. Dostupné na: <https://www.psp.cz/eknih/snemy/v11c/1605_07/t008500.htm#_h> [citováno 10. 11. 2025].

byť zpočátku velice rámcový, se z počátečního stadia reakce na nevhodné chování a povzbuzení aktivity represivních orgánů rozšiřoval. Tak například *officium equinum*, tedy konířské právo, záhy překročilo rámec pravidel obsažených v Koldínově díle o městském právu. A uvědomíme-li si, že trh s koňmi tehdy nahrazoval dnešní automobilový trh, není nesnadné si představit, jak snadno rozmáhající se regulace překročila klasické koldínovské zkoumání toho, zda kůň není kradený, dejchavičný, ozhřívý, či namožený. Regulace překročila rámec intuitivní spravedlnosti, ještě před tím, než konířské právo (a s ním i cech) zaniklo ve vlně josefínských reforem.

V úvahách o perspektivách správního trestání jsme se ponořili do minulosti. Jak praví klasik, kde není stáří, není změny. O dalším vývoji je možno pojednat ve stručnosti. V 18. století bylo vydáno několik trestních zákoníků a za završení tohoto stoletého úsilí lze považovat kodifikaci z doby vlády císaře Františka II. Tento zákoník evokoval policejní řády ve svém českém názvu *Kniha práv nad přečiněními hrdelními a těžkými řádu městského (totiž policie) přestupky*. Hrdelními přečiněními a těžkými policejními přestupky se tento zákon zabýval systematicky, ale zmiňoval i ostatní přestupky, které byly trestné podle zvláštních předpisů. Přestupkové právo bylo beznadějně roztržštěné. To předznamenalo přístup v dalším období, i když ve sféře ostatních přestupků docházelo k divergenci a některé segmenty, typicky finanční delikty, byly upravovány soustavněji. V celkovém pohledu se však úprava přestupků stávala stále více nepřehlednou, na čemž nic neměnila ani rekodifikace z roku 1852, která sice poměrně důsledně pracovala s triparticí trestných činů, nekladla si však ambici omezit úpravu přestupků ve zvláštních předpisech. V dalším vývoji se typově ustálil okruh přestupků projednávaných jednak soudy, jednak správními orgány (politickými, policejními, případně obecními úřady), úprava však i tak zůstala nesourodá. Zjednodušení přinesla v Československu až rekodifikace v roce 1950. Nový trestní zákon tehdy stanovil, že platnosti pozbývají všechna dosavadní ustanovení z oboru trestního práva soudního a nový trestní zákon správní obsahoval obdobné ustanovení o tom, že platnosti a použitelnosti pozbývají všechna ustanovení z oboru trestního práva správního. Podle trestního zákona správního se stíhaly jako přestupky jen činy, které nebyly trestné podle trestního zákona. Přestupky přestaly být druhem trestného činu.

Následující vývoj směřoval k tomu, že se mimosoudní režim správních deliktů vzdaloval od práva trestního. Rekodifikace přestupkového práva z roku 1961 byla součástí dekriminalizačního trendu. Slovy dobové terminologie šlo o zúžení odpovědnosti za protiprávní skutky, s nimiž se lze účinně mimosoudně vypořádat prostředky disciplinárními a správními. Tato teze odrážela obecnější představu o tom, že trestní soudnictví má mít ve společnosti úlohu toliko pomocnou, nakolik výchovná složka regulace převažuje nad složkou donucovací.¹⁶⁾ Snížení trestní represe je však stále živým tématem vládní politiky.¹⁷⁾ Podstata problému je obvykle vyjádřena slovy, že trestní právo nesmí sloužit k řešení

¹⁶⁾ PŘENOSIL, G. – TOLAR, J.: Nad novými trestními kodexy. In: *Právník*, 1962, roč. CI, č. 2, str. 89, ISSN 0231-6625.

¹⁷⁾ Srov. Usnesení vlády ČR č. 831 ze dne 29. 10. 2025, jímž se schvaluje dokument Pilíře trestní politiky.

problémů, které lze dostatečně postihnout prostřednictvím jiných odvětví práva nebo nástroji sociální politiky. Musíme si ovšem uvědomit, že nemáme žádnou ucelenou politiku administrativního sankcionování. Je otázkou, jak to souvisí s tím, že se rekodifikace obecné části přestupkového práva z roku 2016 trestním právem opět inspirovala.

Přizpůsobení obecné části přestupkového práva tlaku na snížení represe nemusí nutně omezovat subjekty právní regulace, nakolik se týká v první řadě stíhaných osob. Přitom upuštění od uložení správního trestu, snížení výměry pokuty či dohoda o narovnání dle obecné úpravy jsou využívány pouze zřídka. Data z let 2018-2020 ukazují, že ve většině případů šlo o jednotky případů ročně a že při postupu podle zhruba 200 zákonů nebyl zaznamenán žádný případ. Mnohem zajímavější se jeví skutková dekriminalizace. Cesta tímto směrem je však statisticky neprokazatelná a doposud se ztrácí v nedohlednu. Zatímco dekriminalizace trestního práva snižuje míru evidované kriminality, v přeregulovaném správním právu lze ustoupit do prostoru odklonů, anebo se smířit s umělou latentní přestupkovostí. Nejsem nadšen tím, že se naše obecná úprava vzdala obecnějšího označení sankce a vrátila se k pojmu trest. Dostí na tom, že hovoříme o správním trestání, ačkoli aplikovaná sankční opatření jsou různorodá a je na pováženou, zda je rozumné rozšiřovat na ně pojem trestu. Tento problém by možná nevznikl, kdybychom do přestupkového práva nevčlenili tolik skutkových podstat, ale spokojili se s počtem výrazně skromnějším.

Perspektivně se uvažuje o automatizaci správních agend. Lze souhlasit s detekováním řady rizik nabádajících v tomto směru k opatrnosti. Přesto je možné, jak činí například Jan Strakoš, přimluvit se za plnou automatizaci části rozhodování, aby byla posílena důvěra v objektivitu rozhodování.¹⁸⁾ Automatizované agendy, které lze v naší správní praxi nalézt, zatím fungují v experimentálním modu. Tak například data z monitoringu parkování skenovacími automobily a kamerovým systémem mohou být automaticky zpracovávána poměrně snadno. Například v Praze 8 jsou roboticky generovány výzvy k úhradě určené částky v předprocesní fázi řízení o přestupcích, což řeší vyšší desítky tisíc případů ročně.¹⁹⁾ Z právního hlediska jde o jednoduché řešení, s nímž musí souhlasit provozovatel vozidla. Robot nerozhoduje ve formálním řízení, ale informuje o tom, jak se řízení vyhnout, což je často zcela postačující.

V zemích, kde automatizace pokročila, musí být kooperace člověka a počítače při rozhodování upravena i ve formálním smyslu. Česká právní úprava je zatím konzervativní, takže platí, že úkony správního orgánu v řízení provádějí oprávněné úřední osoby, nikoli umělá zařízení. Legislativní změny, které by při zachování obezřetnosti reagovaly na měnící se styl a tvárnost správní činnosti, jsou žádoucí. Pro přestupkové právo to ovšem znamená, že se ještě zvýrazní rozdíl mezi triviálními delikty, při jejichž řešení se striktní represivní přístup nevyplatí, a mezi delikty, které je třeba postihovat v návaznosti na cílenou

¹⁸⁾ STRAKOŠ, J. Právní aspekty automatizace ve správním trestání v kontextu algoritmů strojového učení. In *Správní právo*, 2024, roč. LVII, č. 6-7, str. 488, ISSN 0139-6005.

¹⁹⁾ Informace úřadu městské části Praha 8 Dostupné na: <<https://m.praha8.cz/V-Praze-8-resi-prestupky-za-spatne-parkovani-software-robot-1.html>> [citováno 10. 11. 2025].

dozorovou a kontrolní činnost. Nelze přehlédnout ani to, že při pronikání informačních technologií do našeho života stále více skutků zanechává digitální stopy. Spontánně se tak vytváří prostředí pro automatickou implementaci konkrétních pravidel.

Závěr

Odborná literatura se posledních době věnovala více rekodifikaci obecné části než dekodifikaci zvláštní části přestupkového práva. V budoucnu tomu bude spíše naopak. Systematizace zvláštní části je od bodu zvratu ve vývoji zákonodárství v 60. letech minulého století nedosažitelná. Při pokračující expanzi regulace spojené s technologickou změnou se zvláštní část stává určující pro celkovou podobu přestupkového práva.

Shrnutí:

Příspěvek je věnován postupnému přechodu od správního trestání, spojeného s logikou trestního práva, k administrativnímu sankcionování jako formě správní činnosti. Nová úprava vedla k podstatnému zvýšení počtu skutkových podstat tím, že jako přestupky byly kvalifikovány delikty právnických osob. Zároveň se prohloubil rozdíl mezi ustálenou částí přestupkového práva a novou úpravou. Při pokračující expanzi regulace spojené s technologickou změnou se segmenty zvláštní úpravy staly určujícími pro celkovou podobu přestupkového práva.

Klíčová slova: správní trestání, přestupky, obecná a zvláštní část právní úpravy.

Perspectives of administrative punishment – summary:

The article is devoted to the gradual transition from administrative punishment associated with the logic of criminal law to administrative sanctioning as a form of administrative activity. New arrangement led to a significant increase in the number of facts of the case by qualifying the offenses of legal entities. At the same time, the difference between the steady part of offense law and the new regulation deepened. With the continued expansion of regulation associated with technological change, segments of special regulation have become decisive for the overall form of offense law.

Keywords: administrative punishment, offenses, general and special parts of the legislation.